

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

Sectio I. Quid sit æternitas?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

rum ex dictis, & ex dicendis facile contabitur discrimen inter utrumque Attributum.

SECTIO I.

Quid sit Aeternitas?

Dogma fidei.
Concilium
Lateranense
Scriptura.

1. CERTVM Fidei dogma est, Deum esse aeternum, definitum in Concilio Lateranensi cap. Firmiter de summa Trinit. & Fide Catholica: quod etiam scriptura expresse docet multis in locis, & ratio ipsa naturalis euidenter ostendit: quia quod necessarium est, & à nullo in suo esse dependens, ortum & interitum sui habere non potest. Hoc igitur posito, inquirimus primo quid sit aeternitas. Multae autem aeternitatis definitiones traduntur, sed omnium celeberrima, & à Scholasticis recepta est illa Boëtij quinto de consolatione prosa vltima: *Aeternitas est interminabilis vita tota simul & perfecta possessio.*

Boëtius.

2. Ponitur possessio pro duratione, in qua aeternitas analogice conuenit cum durationibus creatis: est enim aeternitas, aetas propria Dei, qua eius Beatissima vita mensuratur; sicut duratio creata est propria mensura, qua vniuscuiusque rei creatae esse mensuratur. Exprimitur nomine possessionis, quia esse, duratione possidetur: possessio enim, teste S. Tho. 1. p. q. 10. a. 1. ad vlt. quietem & firmitatem rei possessae importat. Ad denotandam igitur hanc rei stabilitatem & quietem, quam duratio ipsa importat, vsus est auctor nomine possessionis. Dices, tempus, quod sub duratione continetur, quietem & stabilitatem non importat, sed successionem & fluxum: ergo non quauis duratio quietem & stabilitatem rei durantis importat. Resp. quod quies & stabilitas à duratione importata explicanda non est pro re, quae tota simul indiuisibiliter existit, sed pro re, quae non interruptè existit, quo pacto etiam tempus, dum à suo fluxu & successionem non interruptitur, vniuniformitatem quandam & quietem, non quidem permanentiam, sed non interruptionis sui esse seruat.

S. Thomas.

3. Dicitur tota simul: qua particula aeternitas contrahitur ad durationem indiuisibilem, discriminaturque à diuisibili & successiua temporis: quia haec nunquam manet eadem, sed successiue variatur, per diuersas continui partes. Dicitur autem tota, vt S. Tho. praecitato loco ad tertium notauit, non quod habeat partes, sed quia nihil illi deest: Totalitas enim, teste Aegidio in 1. dist. 8. p. 2. q. 1. ad quartum, dicitur per comparisonem ad partes, non quas habet, sed quibus priuat.

S. Thom.

Aegidius.

4. Dicitur perfecta: ad denotandam propriam differentiam, qua aeternitas discriminatur à ceteris durationibus creatis. Nulla

quippe creata duratio est simpliciter perfecta, quia licet sit indiuisibilis & tota simul, vt Auum, non est tamen simpliciter perfecta, quia auum non mensurat vitam actualement angeli, sed solam substantiam ipsius: vita enim actualis Angeli, cum consistat in operationibus vitalibus intellectus & voluntatis, quae permanentes non sunt, sed sibi succedentes, nequeunt mensurari auo, quo mensuratur substantia ipsa Angeli: aeternitas vero non mensurat solum substantiam Dei, sed omnes vitales operationes ipsius, quia non solum substantia, sed etiam operationes omnes vitales Dei, indiuisibiles sunt & permanentes: ac proinde eadem aeternitas non solum mensurat vitam radicalem, sed etiam actualement Dei. Duratio autem eo est perfectior, quo perfectius esse mensurat: qua de causa in definitione aeternitatis pro subiecto mensurabili non est positum esse, aut Substantia, sed Vita, quae non solum accipitur pro vita radicali, sed etiam pro actuali.

5. Dicitur interminabilis vita: quod non solum importat actualè, sed etiam potèntialem negationem termini: interminabile enim est, quod terminari non potest. Nam vita Dei ita caret termino ortus & interitus, vt ei repugnet habere terminum sui ortus & interitus, non autè creaturae, quae etiam si ab aeterno condita neget actualement terminum durationis principij & finis, non tamè negat potentialem, quo vel potuit non incipere, vel poterit desinere. Duplici igitur differentia aeternitas Dei discriminatur à qualibet duratione creata, vna desumpta ex negatione termini, altera ex perfectione esse quod mensurat. Prior est magis propria aeternitatis quae exprimit nomē ipsum aeternitatis: aeternitas enim, teste S. Thom. in 1. dist. 8. q. 2. ar. 1. est

S. Thomas.

quasi ens extra terminos. 6. Ex dictis inferitur primò, in aeternitate nullas esse differentias praeteriti & futuri, quod rectè notauit Plato in Timæo, & post ipsum Patres, & ratio naturalis id etiam demonstrat: quia praeteritum dicit rem non esse, sed fuisse: futurum contra, dicit rem nondum esse, sed futura esse. In Deo autem, cum nihil possit desinere, aut incipere, nil praeteritum, aut futurum esse potest, sed quidquid est, semper sibi praesens est. Vnde Patres aeternitatem vocant *NONC STANS* quod inuariabiliter existens semper est sibi idem, solaque mutatio fit in tempore praeterlabente. Ob eandem rationem illam explicant per verbum, *EST*: Aug. de vera religione c. 49. in fine: nihil autem, inquit, praeterit in aeterno, & nihil futurum est: quia & quod praeterit, esse desinit, & quod futurum est, nondum cepit, aeternitas autem tantummodo est, nec fuit quasi iam non sit, nec erit quasi adhuc non sit. Quare sola ipsa verissimè dicere potuit humana mētē, *EGO SVM QVI SVM.* & de illa verissimè dici poterat, *QVI EST MISIT ME.*

Plato.
Patres.

Augustin.

7. Inferitur secundo aeternitatē esse virtualiter diuisibile: cuius virtualis diuisibilitas consistit in hoc, vt eadē indiuisibilis duratio

Dei, propter sui plenitudinem & perfectionem, apta sit correspondere infinito tempori, & de facto corresponderit infinita moræ imaginariæ à parte ante. Sicut ratione immensitatis aptus est Deus correspondere infinito spatio reali, & de facto correspondet infinito spatio imaginario, ut infra probabo, cum de immensitate. Ratione huius virtualis diuisibilitatis interdum Patres æternitati tribuunt differentias præteriti, præsentis, & futuri. Lege August. tract. 99. in Ioannem.

SECTIO II.

Per quid formaliter constituatur Aeternitas?

Henricus,
Ferrariensis,
Bannez.

8. **P** R I M A Sententia Henrici in summa art. 31. q. 2. Ferrar. 1. contra Gentes cap. 15. §. Proportionaliter. Bannez 1. p. q. 10. ar. 1. dubio 2. affirmantium, æternitatem proximè constitui per rationem mensuræ, non realis, sed rationis. Duo enim distinguit in æternitate Ferr. vnitatem seu uniformitatem diuini esse, & mensurationem eiusdem: primum docet conuenire Deo re ipsa, nullo intellectu cogitante; est enim Deus re ipsa vniformis propter suam immutabilitatem: secundum per operationem intellectus, distinguens vnitatem diuini esse ab ipso esse, apprehendens ipsam vnitatem ut mensuram eiusdem esse. Vnde, non considerante intellectu rationem mensuræ, est quidem in re entitas ipsa, quæ est æternitas, non est tamen ratio completa æternitatis, quia hæc completur per rationem mensuræ, quæ Deo conuenit per operationem intellectus.

S. Thomas.

9. Probatur 1. auctoritate S. Thomæ 1. p. q. 10. ar. 2. ad tertium docentis Deum dici æternum, quatenus ei conuenit ratio mensuræ secundum apprehensionem nostram, & in 1. dist. 19. q. 2. art. 1. ait, rationem mensuræ complere rationem æternitatis.

Aristotel.

10. Secundò, quia scrip. & Patres æternitatem contra ponunt tempori, dicunt enim, Deum esse in æternitate, sicut res corruptibiles in tempore: sed tempus completur per rationem mensuræ, ergo & æternitas. Minor constat ex definitione temporis, est enim, auctore Philosopho 4. phys. tex. 101. Numerus, motus, secundum prius & posterius, quo res corruptibiles mensuramus. Consequentia verò probatur, quoniam si æternitas non importaret rationem mensuræ, non magis ipsa, quam quodlibet aliud attributum contraponeretur tempori.

Vasquez.

11. **S** E C V N D A Sententia Vasquez 1. p. disp. 31. nu. 23. opinantis æternitatem compleri negatione mensuræ, quæ est quædam negatio respectus rationis. Probat primò ex illa particula definitionis æternitatis, *Interminabilis*, hæc enim non tantum significat negatio-

nem principij & finis in duratione, quæ est realis, sed etiam negationem mensuræ, quæ est rationis: *Interminabile* enim est, quod nec determinari, nec definiri aliqua mensura potest. Secundò, quia oppositorum oppositæ debent esse differentiæ: sed æternitas & tempus opponuntur: ergo sicut formalis ratio temporis consistit in mensura numerata & definita per intellectum, ut ipsa possit esse aliarum durationum mensura: ita æternitas est duratio omni prorsus carens mensura.

Gillius.
Fasolus.

12. **T** E R T I A Sententia Gillij lib. 2. tract. 10. cap. 10. Fasoli in 1. p. q. 10. art. 1. dubit. 7. & aliorum affirmantium, æternitatem adæquatè compleri per negationem termini seu principij & finis, tam actualis, quam possibilis. Fundamentum est, quoniam, hac tantum negatione concepta, adæquatè concipitur ratio ipsa æternitatis: ergo per hanc adæquatè saluatur ratio æternitatis. Consequentia patet, quoniam ratio formalis adæquata est illa, qua posita, & ceteris omnibus sublati, manet integra ratio formalis constitutiva rei. Antecedens probatur, quia, ea tantum posita, duratio diuina primò & adæquatè cōdistinguitur ab omni alia duratione creata, quia nulla duratio creata dicit negationem principij & finis, saltem possibilis, cum omnis creatura in sui inceptione, & desitione pendeat à libera voluntate Dei.

13. **D** I C O primò: *Æternitas Dei* non completur formaliter per rationem mensuræ. Fundamentum est, quoniam ratio mensuræ non est quid reale, sed rationis; importat enim durationem diuinam, ut formam distinctam ab esse diuino, illudque mensuræ, quod est quid ratione confictum. *Æternitas* autem competit Deo absque vlla operatione intellectus: ergo.

14. **D** I C O secundò: *Æternitas Dei* non completur formaliter per negationem mensuræ. Probatur primò, quia nulla negatio concipi potest absque formâ negata: ergo concipi non posset æternitas sub negatione mensuræ, absque conceptione ipsius mensuræ, ranquam formæ negatæ: atqui probatum est, concipi posse æternitatem, absque eo quod concipiatur vlla ratio mensuræ: ergo negatio mensuræ non est formale completiū æternitatis.

15. Secundò nulla negatio potest esse formale completiū rei, cui opposita forma negata non repugnat: atqui opposita ratio mensuræ negatæ non repugnat æternitati: ergo nequit æternitas per negationem mensuræ formaliter compleri. Maior constat, quia quod est formale completiū rei, constituit rem essentialiter: repugnat autem, ut possit rei conuenire oppositum eius, quod illam constituit essentialiter, alioqui posset conuenire illi destructiū sui, quod implicat. Minor probatur, quia licet æternitas nō constituatur formaliter per rationem mensuræ, non tamen illi ratio mensuræ repugnat: etenim sine vlla repugnantia concipitur æternitas propria mensura diuini esse. Ne-

que